

96

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 lutego 1951 r.

o pracach wzbronionych kobietom.

Na podstawie art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 636; z 1931 r. Nr 101, poz. 773; z 1945 r. Nr 43, poz. 236; z 1948 r. Nr 27, poz. 182; z 1951 r. Nr 12, poz. 94) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Zatrudnianie kobiet jest wzbronione przy pracach, wymienionych w wykazie prac wzbronionych kobietom, który stanowi załącznik do rozporządzenia niniejszego.

2. Zakazy dotyczące prac, określonych dla poszczególnych gałęzi pracy, odnoszą się również do

takich samych prac, wykonywanych w innych gałęziach pracy.

§ 2. Rada Ministrów może zawiesić czasowo niektóre z ograniczeń, zawartych w wykazie prac wzbronionych kobietom, w przypadkach, gdy tego wymaga szczególnie ważny interes Państwa.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 lutego 1951 r. (poz. 96).

WYKAZ PRAC WZBRONIONYCH KOBIECIOM

I. Dźwiganie i przewożenie ciężarów.

1. Najwyższe dopuszczalne normy pracy przy podnoszeniu, przenoszeniu i przewożeniu ciężarów:

Sposób przenoszenia lub przewożenia	Najwyższa norma na 1 kobietę w kg	U w a g i
A. Ręczne podnoszenie i przenoszenie ciężarów:		
a) o ile praca odbywa się stale	20	Przy ręcznym przenoszeniu ciężarów, o ile pozwala na to ich rodzaj, należy stosować nosze z nóżkami.
b) o ile praca ma charakter dorywczy	30	Przenoszony ciężar wraz z noszami nie może przekraczać 50 kg na 2 kobiety, o ile praca odbywa się stale, a 70 kg — o ile praca ma charakter dorywczy.
B. Ręczne przenoszenie ciężarów pod górę (pochylnie, schody):		
a) o ile praca odbywa się stale	15	
b) o ile praca ma charakter dorywczy	25	
C. Na taczkach jednokołowych po powierzchni równej, gładkiej, o stałej twardości lub po ułożonych deskach	50	Stromość toru (tzn. stosunek maksymalnego wzniesienia do długości drogi) nie może przekraczać 0.02.
D. Na trzy lub czterokołowych wózkach, poruszanych ręcznie po nierównej powierzchni	100	Stromość toru nie może przekraczać 0.01.
E. Na dwukołowych wózkach, poruszanych ręcznie:		
a) po powierzchni równej, gładkiej, o stałej twardości	115	Stromość toru nie może przekraczać 0.02.
b) po powierzchni nierównej	60	Stromość toru nie może przekraczać 0.01.
F. W wagonikach (kolebach) po szynach	400	Stromość toru nie może przekraczać 0.01.

Uwaga: Normy dla przewożenia ciężarów, podane w pkt C, D, E i F nie obejmują wagi sprzętu.

G. Kobietom w ciąży:

do 6 miesiąca ciąży włącznie: dźwiganie ciężarów powyżej 5 kg; przewożenie ciężarów ponad połowę norm wskazanych w pkt C, D, E i F;
po 6 miesiącach ciąży: wszelkie podnoszenie, przenoszenie, przesuwanie i przewożenie ciężarów.

II. Górnictwo, kamieniołomy.**2. W kopalniach węgla pod ziemią:**

- a) wszelkie prace w przodku, jak: urabianie, ładowanie, obudowa, rabunek, przenoszenie urządzeń transportowych, prace przy montowaniu rur wodnych, powietrznych i podsadzkowych oraz kabli; prace przy głębieniu i przy budowie szybów; prace ciesielskie przy kładzeniu rozjazdów;
- b) wszelkie prace w oddziałach i na stanowiskach, odbywające się w ciężkich warunkach naturalnych (oddziały gazowe, chodniki poniżej 1,1/2 m, wyjątkowo mokre, o temperaturze powyżej 28°C i upady powyżej 15°).

Zakaz pracy w oddziałach gazowych nie dotyczy kopalni metanowych I i II kategorii.

3. W kopalniach odkrywkowych: urabianie frontu roboczego.

4. W kamieniołomach—prace: skalników, wiertaczy, strzałowych, kliniarzy.

5. W kopalniach rud, kruszców i gliniek ogniotrwałych — prace pod ziemią.

6. Kobietom w ciąży i kobietom karmiącym — prace pod ziemią we wszelkich kopalniach.

III. Hutnictwo i przemysł metalowy.

7. Prace bezpośrednio związane z wytapianiem i rozlewaniem żeliwa i stali, z wyjątkiem: odlewania na aparatach pod ciśnieniem oraz maszynowego i ręcznego formowania drobnych odlewów, jak i formowania rdzeni, których waga nie przekracza 20 kg wraz z wagą skrzynki i piasku formierskiego.

8. Prace przy prażeniu i spiekaniu rud ołowianych: wytapianie, rafinowanie, odlewanie, walcowanie, przeciąganie i wyłaczanie ołowiu;

powlekanie ołowiem, hartowanie w kąpielu ołowianej;

wyrabianie, mielenie, przesiewanie i pakowanie tlenków ołowiu;

ołowienie kabli;

wyrób i lutowanie akumulatorów ołowianych.

9. Prace bezpośrednio związane w wytwarzaniem, topieniem i odlewaniem szkodliwych metali nieżelaznych, np. miedzi, rtęci, cynku i kadmu.

10. Wytapianie, odlewanie i oczyszczanie odlewów stopów krzemu i manganu z metalami.

11. Prace bezpośrednio związane z walcowaniem metali na gorąco, począwszy od załadowania pieca.

12. Bezpośrednia obsługa pieców do obróbki termicznej metali z zastosowaniem kąpeli solnej o składnikach szkodliwych dla zdrowia, o ile zawartość tych składników w powietrzu przekracza dopuszczalne normy stężeń granicznych.

13. Obsługa generatorów gazowych i ich urządzeń do regeneracji i rekuperacji ciepła.

14. Oczyszczanie gazociągów i wież do absorpcji (skruberów).

15. Obsługa kotłów parowych i ich urządzeń dodatkowych, a mianowicie: prace palaczy, popielarzy, szlakowników, czyszczenie kotłów, z wyjątkiem: pracy palaczy przy mechanicznym ładowaniu paliwa i przy paliwie płynnym oraz obsługi kotłów centralnego ogrzewania.

16. Nitowanie kotłów, zbiorników i konstrukcji żelaznych, zarówno ręczne, jak i przy użyciu młotków pneumatycznych.

17. Prace przy narzędziach udarowych oraz pneumatycznych lub elektrycznych, dających wstrząsy szkodliwe dla zdrowia.

18. Galwaniczne pokrywanie metalami przy stosowaniu kąpeli, zawierających szkodliwe dla zdrowia składniki, o ile ich zawartość w powietrzu przekracza dopuszczalne normy stężeń granicznych.

19. Metalizacja natryskowa przy użyciu metali szkodliwych dla zdrowia, jak np. ołowiu i kadmu.

20. Spawanie w zbiornikach; spawanie i cięcie metali, zawierających ołów lub pokrytych farbami ołowioowymi, jak również metali nieżelaznych, jeżeli przy ich spawaniu i cięciu powstają szkodliwe dla zdrowia pary lub gazy.

21. Stosowanie stopów ołowiu w postaci rozdrobnionej, zawierających ponad 10% ołowiu oraz lutowanie drobnych przedmiotów stopami, zawierającymi ponad 50% ołowiu.

22. Wyrób i stosowanie emalii, zawierającej ołów;

obsługa pieców nie zmechanizowanych do wypalania naczyń emaliowanych.

IV. Przemysł mineralny.

23. W cegielniach, w fabrykach fajansu, porcelany oraz w innych fabrykach ceramicznych:

wyładowywanie i ustawianie wewnątrz gorących pieców;

obsługa pieców do wypalania;

przygotowywanie polewy, zawierającej ołów lub inne składniki trujące;

polewanie i prace z wyrobami pokrytymi nie przetopioną polewą, o ile zawiera ona nie związane chemicznie tlenki ołowiu lub inne trujące składniki.

24. a) W hutach szkła: wyładowywanie i ustawianie wewnątrz gorących pieców, ręczne mieszanie surowca, bezpośrednio obsługa pieców do wytapiania masy szklanej, nie zmechanizowane wydmuchiwanie szkła;

b) w hutach szkła i szlifierniach szkła — prace przy wytrawianiu szkła za pomocą fluorowodoru.

25. W fabrykach cementu:

prace palaczy przy obsłudze pieców do wypalania klinkieru;

nie zmechanizowane odważanie i pakowanie cementu.

26. W wapiennikach — prace przy wypalaniu wapna (palaczy, układaczy, wapiarzy).

27. W fabrykach materiałów izolacyjnych: wytapianie smoły, asfaltu, szlaki żużlowej (wełny żużlowej).

V. Przemysł chemiczny.

Uwaga: Zakazy wymienione w rozdziale V nie dotyczą prac w laboratoriach, aptekach oraz w lecznictwie.

28. Wytwarzanie, przerób, rozważanie i pakowanie arsenu i jego związków.

29. Wytwarzanie, przerób i rozlewanie aniliny: wytwarzanie, przerób, rozlewanie bądź rozważanie i pakowanie trujących pochodnych aniliny oraz innych syntetycznych barwników organicznych szkodliwych dla zdrowia, o ile zawartość tych związków w powietrzu przekracza dopuszczalne normy stężeń granicznych.

30. Wytwarzanie, przerób oraz prace, połączone z wydzielaniem się szkodliwych związków organicznych, pochodzących z destylatów smoły pogazowej, a w szczególności węglowodorów o budowie pierścieniowej, jak benzol, toluol i ksylol oraz ich trujących pochodnych, jak nitrowych, aminowych lub wodortlenowych (fenol, krezol), o ile zawartość tych związków w powietrzu przekracza dopuszczalne normy stężeń granicznych.

31. Wytwarzanie, rozlewanie i dodawanie do paliwa płynnego czteroetylu ołowiu.

32. Wytwarzanie, przerób i stosowanie w produkcji oraz rozważanie i pakowanie fosforu i jego związków trujących, z wyjątkiem stosowania fosforu czerwonego.

33. Wytwarzanie, przerób i stosowanie w produkcji: fluoru, chloru, bromu i jodu.

34. Wytwarzanie, przerób i stosowanie w produkcji fluorowodoru, dwutlenku i trójtlenku siarki, kwasów: azotowego, azotawego, chromowego i dwuchromowego oraz prace, związane z wydzielaniem się wymienionych wyżej związków (np. przy produkcji superfosfatów);

wytwarzanie kwasu solnego;

wytwarzanie kwasu siarkowego;

oczyszczanie zbiorników po stężonym kwasie siarkowym;

prace związane z wydzielaniem się siarkowodoru, o ile zawartość jego w powietrzu przekracza dopuszczalne normy stężeń granicznych.

35. Prace połączone z wytwarzaniem się tlenków azotu.

36. Wytwarzanie, przerób i stosowanie w produkcji trujących soli kwasów: chromowego i dwuchromowego (chromianów i dwuchromianów), cjanowodorowego (cjanków) oraz siarczków;

wytwarzanie soli kwasów: siarkawego (siarczynów), podchlorawego (podchlorynów) i chlorowego (chloranów).

37. Wytwarzanie, przerób i stosowanie w produkcji dwucjanu i fosgeny;

przy wytwarzaniu karbidu: prace wykonywane bezpośrednio przy piecach o typie otwartym, ręczne rozdrabnianie karbidu;

wytwarzanie siarczku węgla;

prace związane ze stosowaniem lub wydzielaniem się siarczku węgla, o ile zawartość jego w powietrzu przekracza dopuszczalne normy stężeń granicznych.

38. Prace z rtęcią. Wytwarzanie, przerób i stosowanie związków rtęci jak: sublimat, kalomel, azotan rtęci oraz amalgamatów rtęci.

39. Wyrób pokostów, lakierów i farb, zawierających szkodliwe dla zdrowia składniki;

wytwarzanie, przerób, rozważanie, pakowanie i stosowanie farb ołowiowych np. bieli ołowiowej, mini, glejty i żółcienia chromowego.

40. Wytwarzanie, przerób i stosowanie w produkcji szkodliwych pochodnych chlorowych rzędu tłuszczowego, jak: chloroform, chlorał, trójchloroetylen (tzw. „tri”), czterochlorooctan i czterochlorek węgla, o ile zawartość w powietrzu wymienionych związków przekracza dopuszczalne normy stężeń granicznych.

41. Topienie i spalanie siarki.

42. Wytwarzanie, przerób i stosowanie w produkcji alkoholu metylowego i innych alkoholów trujących, z wyjątkiem rozlewania i stosowania spirytusu skażonego (denaturatu).

43. Wytwarzanie, przerób i stosowanie w produkcji trujących aldehydów (jak formalina), ketonów (jak aceton) i estrów, o ile zawartość tych związków w powietrzu przekracza dopuszczalne normy stężeń granicznych.

44. Wulkanizacja gumy na zimno oraz wyrób faktisów.

45. Przy fabrykacji wyrobów gumowych — ręczne przygotowywanie mieszanek gumowych, o ile w ich skład wchodzi związek ołowiu.

46. W fabrykach wiskozowych włókien sztucznych: prace przy których wydzielają się siarkowodór i siarczki węgla, o ile zawartość tych związków w powietrzu przekracza dopuszczalne normy stężeń granicznych.

VI. Prace z materiałami wybuchowymi.

47. Bezpośrednie prace przy nitracji wszelkich związków organicznych, jak: gliceryna, glikol, węglowodany, celuloza, węglowodory aromatyczne i ich pochodne;

bezpośrednie prace przy przygotowywaniu kwasów do nitracji i przerabianiu kwasów ponitracyjnych;

obsługa pras prochowych, wirówek odwadniających, ugniatarek, walców, krajalnic, z wyjątkiem prac pomocniczych, związanych w szczególności z odbieraniem materiałów.

48. Napełnianie amunicji związkami nitrowymi węglowodorów pierścieniowych (np. trójnitrotoluenu) oraz oczyszczanie amunicji z tych związków;

wyrób piorunianu rtęci i azotków ołowiu.

VII. Sucha destylacja węgla oraz przemysł: naftowo-rafineryjny i gazów ziemnych.

49. Bezpośrednia obsługa pieców koksowniczych, z wyjątkiem obsługi osadników koksiku oraz elektrowozów;

obsługa aparatury produkcyjnej w gazowniach, o ile zawartość w powietrzu szkodliwych związków

(np. tlenku węgla) przekracza dopuszczalne normy stężeń granicznych;

rozdzielanie, oczyszczanie i przeróbka produktów suchej destylacji węgla, o ile zawartość w powietrzu wydzielających się szkodliwych składników przekracza dopuszczalne normy stężeń granicznych;

prace narażające na szkodliwe działanie paku; oczyszczanie kotłów asfaltowych, koksowych, retort oraz pieców gazowniczych, jak i koksowniczych.

50. W rafineriach ropy naftowej:

prace palaczy pieców produkcyjnych, nie opalanych gazami;

obsługa agitatorów kwasowych i odbieralników, o ile zawartość w powietrzu wydzielających się szkodliwych składników przekracza dopuszczalne normy stężeń granicznych;

prace w parafiniarniach z wyjątkiem prac z oczyszczoną parafiną, rozlewanie asfaltu;

rozlewanie benzyny, zawierającej czterostylek ołowiu;

oczyszczanie kotłów, agitatorów, zbiorników, cystern i dołów ropnych;

wyrąbywanie koksu z kotłów;

wykopywanie smoły kwaśnej z dołów;

prace przy przeróbce rop siarkowych, o ile zawartość w powietrzu wydzielających się składników szkodliwych przekracza dopuszczalne normy stężeń granicznych;

rozbiórka pieców produkcyjnych.

VIII. Przemysł włókienniczy.

51. W fabrykach włókienniczych: ręczne przygotowywanie czerni anilinowej oraz ręczne przygotowywanie roztworów bielących.

IX. Przemysł papierniczy.

52. W fabrykach celulozy: prace, przy których wydziela się dwutlenek siarki, o ile jego zawartość w powietrzu przekracza dopuszczalne normy stężeń granicznych.

53. W fabrykach celulozy, papieru i tektury: prace przy ręcznym przygotowywaniu roztworów chlorowych.

X. Przemysł garbarski.

54. Prace w mokrych działach garbarni; oczyszczanie dołów garbarskich.

XI. Przemysł spożywczy.

55. W cukrowniach i rafineriach cukru:

splaw i mycie buraków, oczyszczanie dyfuzorów; obsługa błotniarek i wirówek;

prace w kościarniach i siarkowniach;

rozlewanie rafinady i przenoszenie gorących form z rafinadą.

56. W fabrykach wyrobów tytoniowych: oczyszczanie urządzeń pyłochłonnnych;

obsługa maszyn do krajania, prażenia i rozstrząsania tytoniu.

57. Prace w rzeźniach przy uboju bydła i nierogacizny.

XII. Przemysł poligraficzny.

58. Prace przy wkleśłodruku w pomieszczeniach, w których stężenie w powietrzu par szkodliwych rozpuszczalników, jak: benzol, toluol, ksylol — przekraczają dopuszczalne normy stężeń granicznych;

w chemigrafii — trawienie, o ile odbywa się ono w aparaturze niedostatecznie shermetyzowanej i wentylowanej.

59. Prace przy linotypach, o ile zawartość ołowiu w powietrzu przekracza dopuszczalne normy stężeń granicznych; odlew i wykańczanie stereotypów oraz wszelkie inne prace wykonywane w tych pomieszczeniach.

60. Prace w odlewni czcionek, z wyjątkiem działu sortowania i pakowania gotowych czcionek, o ile czynności te wykonywane są w pomieszczeniach całkowicie oddzielonych od odlewni czcionek.

XIII. Prace budowlane i drogowe.

61. Prace w kesonach.

62. Gotowanie asfaltu;

ciężkie prace kamieniarskie;

ciężkie prace posadzgarskie;

ręczne cyklinowanie;

ręczne szlifowanie posadzek ze sztucznych mas kamiennych.

63. Ręczne kopanie studzien.

XIV. Komunikacja i przewóz.

64. W kolejnictwie:

prace manewrowe, obsługa płoż hamulcowych (płożowi);

przedmuchiwanie rur płomiennych w kotłach parowych;

ręczne ładowanie węgla na parowóz;

prace przy wylewaniu panewek.

65. W żegludze śródlądowej:

prace palaczy na statkach na paliwo stałe;

prace sterników na statkach o ręcznym sterze.

66. W żegludze morskiej:

prace na statkach w dziale maszynowym, jak: maszynistów i ich pomocników, palaczy;

prace w dziale pokładowym z wyjątkiem obsługi radiowej i nawigacyjnej.

67. Prace nurków.

68. Czynności kierowców na samochodach ciężarowych o tonażu ponad 2,5 tony oraz w autobusach o liczbie miejsc ponad 14, z wyjątkiem trolleybusów.

69. Kobietom w ciąży i kobietom karmiącym:

prace we wszelkiego rodzaju pojazdach mechanicznych, znajdujących się w ruchu.

XV. Służba zdrowia.

70. Prace dezynfekcyjne i dezynsekcyjne przy użyciu chemikaliów trujących.

71. Kobietom w ciąży — prace przy obsłudze aparatów Roentgena i przy użyciu ciał promieniotwórczych.

XVI. Gospodarka komunalna.

72. Oczyszczanie dołów kloacalnych, oczyszczanie sieci kanalizacyjnej.